

Projekt

z dnia 3 stycznia 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA SKARŻYSKA-KAMIENNEJ**

z dnia 2024 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. 2023, poz. 40 ze zm.), w związku z art. 6 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021, poz. 1249 ze zm.), Rada Miasta Skarżyska-Kamiennej uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Skarżyska-Kamiennej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z mocą obowiązującą od dnia 01.01.2024 r.

PREZYDENT MIASTA

Konrad Krönig

Przewodniczący Rady Miasta

Leszek Golik

Zastępca Prezydenta Miasta

Krzysztof Myszka

Iwona Kowalska

Radca Przewodniczącego
KL-K-377

Sekretarz Miasta

Bernard Antos

Z-ca DYREKTORA
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Skarżysku-Kamiennej

mgr Renata Telka

**Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej
na lata 2024 - 2028
dla gminy Skarżysko - Kamienna**

Skarżysko-Kamienna, 2023 r.

Spis treści

WSTĘP	3
1. Podstawy prawne Programu	5
2. Analiza zjawiska przemocy	5
3. Skala zjawiska przemocy domowej w gminie Skarżysko - Kamienna	7
4. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy osobom doznającym przemocy domowej	12
5. Analiza SWOT	19
6. Założenia Programowe	21
7. Cele Programu	22
8. Adresaci Programu	26
9. Realizatorzy Programu	26
10. Spodziewane rezultaty wynikające z realizacji Programu	26
11. Źródła finansowania	27
12. Sprawozdawczość z realizacji Programu	27
13. Podsumowanie.....	27
Spis tabel	28
Spis wykresów.....	28

WSTĘP

Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity: Dz. U. 2021 poz. 1249 ze zm.) „przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028 dla gminy Skarżysko - Kamienna, zwany dalej Programem, został stworzony celem efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej, zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej oraz pogłębiania społecznej świadomości na ten temat.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym duże znaczenie mają działania profilaktyczne, które zaszczerpione odpowiednio wcześniej dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu, a nawet tragedii.

Nadrzędnym celem Programu są nie tylko oddziaływania profilaktyczne, ale także szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy i skuteczne jej przeciwdziałanie. Podstawę Programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji działających w gminie (bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców) w obszarze przemocy, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji, Policji, Sądu Rejonowego w Skarżysku - Kamiennej i kuratorów sądowych oraz organizacji pozarządowych.

Program jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki realizacji zadań w celu skutecznego działania i reagowania na przypadki przemocy domowej. Określa szczegółowe zadania, ukierunkowane na rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy interdyscyplinarnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej i doskonalenie kadr, zajmujących się pomocą osobom dotkniętym tym

problemem, jak również profilaktykę i kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej.

1. Podstawy prawne Programu

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 poz. 1249 ze zm.). Definiuje ona pojęcie przemocy domowej, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec osób stosujących przemoc domową.

Pozostałe akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz osób dotkniętych przemocą domową oraz osób stosujących przemoc domową to:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 poz. 1870),
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P 2023, poz. 1232).

2. Analiza zjawiska przemocy

W zakresie przeciwdziałania przemocy doszło do wielu zmian, w szczególności legislacyjnych, które w znaczący sposób wpłynęły na modyfikację działań ukierunkowanych na zatrzymanie przemocy domowej. Ostatnią istotną zmianą jest nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w której zastępuje się definicję „przemocy w rodzinie” poszerzoną definicją „przemocy domowej”.

Zacytowana we wstępie niniejszego Programu definicja „przemocy domowej” wprowadza pojęcie osoby doznającej przemocy oraz świadka przemocy domowej, a także uznaje, że małoletnie dziecko należy traktować jako osobę doznającą przemocy domowej w sytuacji, gdy było ono świadkiem takiej przemocy. W znowelizowanej ustawie przez „osobę doznającą przemocy domowej rozumie się:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego

- wobec których jest stosowana przemoc domowa”¹.

„Świadek przemocy” to osoba, „która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej”².

Przez „osobę stosującą przemoc domową” należy rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, zdefiniowanych zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej jako „doznającej przemocy domowej”.

Przemoc domowa:

- jest intencjonalna - jest zamierzonym działaniem człowieka, mającym na celu kontrolę nad osobą doznającą przemocy domowej,
- cechuje ją nierównowaga sił - jedna ze stron (silniejsza) ma przewagę nad drugą (słabszą),
- narusza prawa i dobra osobiste - osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa osoby doświadczającej przemocy,
- powoduje cierpienie i ból - osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doświadczającej przemocy na poważne szkody, osłabiając jej zdolność do samoobrony.

Wyróżniamy następujące rodzaje przemocy:

- 1) **Przemoc fizyczna** - nazywana również gorącą, to każde agresywne zachowanie polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień (m.in. popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie przedmiotów lub narzędzi niebezpiecznych, mogących spowodować utratę zdrowia lub życia).
- 2) **Przemoc psychiczna** - nazywana również zimną, to umyślne agresywne działania, wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, powodujące u osoby doświadczającej przemocy zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby, obniżanie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Zachowania sprawcy mają najczęściej charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, stosowanie gróźb, szantażowanie).
- 3) **Przemoc seksualna** - naruszenie intymności. Zachowanie zmuszające osobę do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowania aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez jej zgody lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić.

¹ Art. 2 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 poz. 1249 ze zm.)

² Art. 2 ust. 1 pkt 4 Ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2021 poz. 1249 ze zm.)

- 4) **Przemoc ekonomiczna** - przejawia się w uniemożliwieniu dostępu do środków finansowych, prowadzi do całkowitego finansowego uzależnienia od drugiej osoby (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli osoby).
- 5) **Zaniedbanie** - stan ciągłego niezaspokajania podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób zależnych.
- 6) **Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej** - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie.

Przemoc może przybierać wiele form, ale bez względu na rodzaj tego zjawiska, przemoc jest zawsze doświadczeniem traumatycznym i ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała, ale także do poważnych problemów w sferze emocjonalnej.

Przemoc jest zjawiskiem społecznym o bardzo szerokim zakresie. Z przemocą, jako zjawiskiem społecznym spotykamy się między innymi: w grupach rówieśniczych, w szkołach, w pracy, na ulicy, podwórkach, stadionach, w środkach masowego przekazu.

Wspólną cechą przemocy, jako zjawiska społecznego, jest tendencja do podporządkowania i wykorzystania strony słabszej przez stronę silniejszą. Zgodnie z prawem polskim każda osoba doznająca przemocy, w tym szczególnie krzywdzona ze strony osób lub osoby najbliższej ma prawo do ochrony, do powstrzymania lub przerwania aktów przemocy.

Przemoc to zjawisko społeczne, ale też poważny problem społeczny. Jej destrukcyjna siła niszczy jednostki oraz cały system rodzinny, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego funkcjonowania oraz rozwoju, szczególnie dzieci. Niesie za sobą ryzyko dziedziczenia zachowań przemocowych lub stawania się w przyszłości osobą krzywdzoną. Rodziny doświadczające zjawiska przemocy stają się niewydolne w zakresie pełnionych przez nie podstawowych funkcji, izolują się społecznie, szczególnie w sytuacji, gdy nie mają wsparcia ze strony bliskich, przyjaciół oraz brak im wiedzy na temat form pomocy i instytucji, które świadczą pomoc i wsparcie.

Narastanie zjawiska przemocy domowej wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie, mającym na celu jej zapobieganie i zwalczanie.

3. Skala zjawiska przemocy domowej w gminie Skarżysko - Kamienna

Miasto Skarżysko- Kamienna jest zlokalizowane w północnej części województwa świętokrzyskiego. Przecinają się tu główne szlaki drogowe i kolejowe, prowadzące z północy na południe i ze wschodu na zachód kraju. Od 1999 roku jest siedzibą władz powiatu, w którego skład wchodzi gminy: Skarżysko - Kamienna, Bliżyn, Łączna, Skarżysko Kościelne i Suchedniów.

Według danych Referatu Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Skarżyska - Kamiennej, wynika, że na dzień 31.12.2022 r. liczba mieszkańców Skarżyska - Kamiennej wynosiła 41 477 osób, z czego 22 018 stanowiły kobiety (53,1%), a 19 459 mężczyźni (46,9%).

Obecnie Skarżysko - Kamienna jest gminą, w której z każdym rokiem zmniejsza się liczba mieszkańców.

Tabela 1 Stan ludności w gminie Skarżysko - Kamienna w latach 2019 - 2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Liczba ogółem	44 303	43 443	42 348	41 477
KOBIETY				
Liczba ogółem	23 379	22 955	22 430	22 018
w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat	3 008	2 960	2 829	2 751
w wieku produkcyjnym 18-60 lat	11 966	11 548	11 144	10 804
w wieku poprodukcyjnym 60 +	8 405	8 447	8 457	8 463
MĘŻCZYŹNI				
Liczba ogółem	20 924	20 488	19 918	19 459
w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat	3 252	3 164	3 092	3 002
w wieku produkcyjnym 18-65 lat	14 070	13 579	13 019	12 528
w wieku poprodukcyjnym 65 +	3 602	3 745	3 807	3 929

Źródło: dane z Urzędu Miasta Skarżyska - Kamiennej, Referat Spraw Obywatelskich

Obserwuje się także stale rosnącą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa.

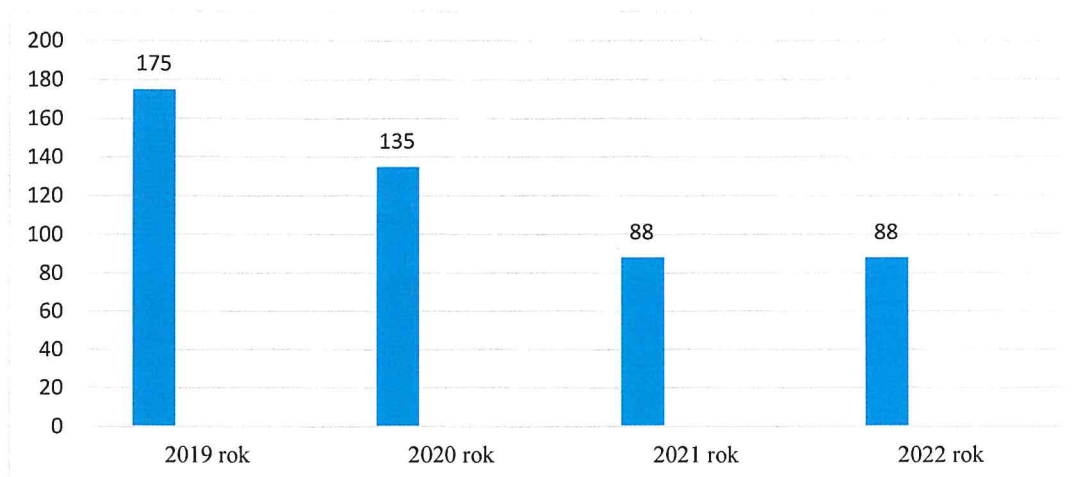
Przemoc jest zjawiskiem trudnym do badania, ze względu na fakt, że dotyczy najbardziej intymne sfery życia człowieka. Ogólne szacowanie skali przemocy domowej obarczone jest dużym błędem ze względu na społeczne ograniczenia w ujawnianiu tego rodzaju problemów. Ofiary przemocy nie zawsze chcą zdradzać sprawy, które uznają za wstydlive. W konsekwencji większość przypadków przemocy nadal nie jest ujawniona. Zjawisko to przez wiele lat było marginalizowane, a podejmowane działania miały jedynie na celu odizolowanie ofiary od sprawcy.

Istnieje zatem potrzeba podejmowania kompleksowych działań skierowanych do ofiar przemocy, jak również osób stosujących przemoc. Od problemu przemocy nie jest wolna również gmina Skarżysko - Kamienna. Przemoc domowa często łączy się z problemem nadużywania alkoholu i występuje w środowiskach o różnym statusie społecznym.

Podstawową procedurą reakcji na przemoc domową jest wprowadzona w 1998 r. procedura „Niebieskie Karty”. Obejmuje ona m.in. informowanie osoby doznającej przemocy domowej o przysługujących jej formach pomocy, diagnozowanie sytuacji w rodzinie i motywowanie osoby stosującej przemoc do jej zaprzestania.

W latach 2019 - 2022, w gminie Skarżysko - Kamienna zostało wszczętych łącznie 486 procedur „Niebieskie Karty”, z czego najwięcej – 175 - w 2019 roku. Ogólną liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” prezentuje poniższy wykres.

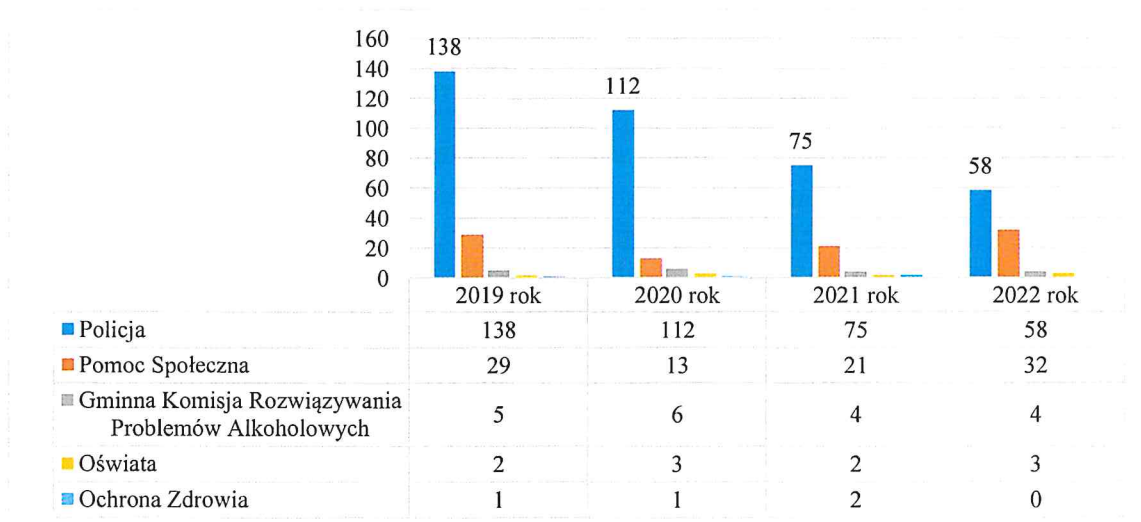
Wykres 1 Ogólna liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Skarżysko - Kamienna w latach 2019 - 2022

Źródło: dane własne MOPS

Wykres nr 2 przedstawia liczbę „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do Przewodniczącego ZI w latach 2019-2022 z podziałem na poszczególne instytucje je wypełniające.

Wykres 2 Ilość Niebieskich Kart, które wpłynęły do Przewodniczącego ZI w latach 2019 - 2022, z podziałem na instytucje sporządzające „Niebieską Kartę”

Źródło: dane własne MOPS

Jak przedstawia powyższy wykres oraz zamieszczone dane w tabeli, w zdecydowanej większości formularz „Niebieska Karta” wypełniany jest przez funkcjonariuszy policji, w następnej kolejności przez pracowników pomocy społecznej, Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Rzadko formularz „Niebieska Karta - A” wypełniany jest przez przedstawicieli Oświaty i Służby Zdrowia.

Z przedstawionych danych wynika również, że sukcesywnie spada liczba zakładanych „Niebieskich Kart”, co nie jest jednoznaczne ze spadkiem przypadków przemocy, a z faktem, że nie zawsze dochodzi do zgłoszenia czy ujawnienia aktów przemocy.

Następnym istotnym zagadnieniem jest przedstawienie danych dotyczących liczby osób doznających przemocy domowej, z podziałem na określone grupy osób doświadczających tego zjawiska.

Tabela 2 Liczba osób doznających przemocy

Liczba osób doznających przemocy na podstawie założonych „Niebieskich Kart - A”						
Lata	Ogółem osoby doznające przemocy domowej	Kobiety		Mężczyźni		W tym dzieci (0-17 r.ż.)
		Ogółem	W tym:	Ogółem	W tym:	Ogółem
			Osoby starsze (po 67 r. ż.)		Osoby starsze (po 67 r. ż.)	
2022	175	149	25	26	7	13
2021	178	148	59	30	4	9
2020	208	177	25	31	1	5
2019	223	191	26	32	2	9

Źródło: dane własne MOPS

Zgromadzone dane wyraźnie pokazują, że osobami najczęściej doznającymi przemocy są kobiety i dzieci. Największą grupę osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie stanowią kobiety- 85,7% ogółu osób doświadczających przemocy w 2019 roku, 85,1% w 2020 roku, 83,1% w 2021 roku oraz 85,1% w 2022 roku. Mężczyźni stanowią odpowiednio 14,3% ogółu osób doświadczających przemocy w 2019 roku, 14,9% w 2020 roku, 16,9% w 2021 roku i 14,9% w 2022 roku.

Powyższa tabela ukazuje, że osoby starsze są szczególnie narażone na przemoc. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy są ograniczone możliwości psychiczne i fizyczne oraz zależność od otoczenia. Dane wskazują, że odsetek osób starszych, doznających przemocy domowej w 2022 roku wynosił 18,3%. Największą grupę osób starszych (po 67 r. ż.), doznających przemocy stanowią kobiety.

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób, co, do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc z podziałem na kobiety i mężczyzn.

Tabela 3 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc

Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc			
Lata	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2022	170	27	143
2021	175	27	148
2020	200	17	183
2019	214	25	189

Źródło: dane własne MOPS

Z powyższych danych wynika, że mężczyźni są głównymi sprawcami przemocy, stanowią oni bowiem od 84 % do 91,5% ogółu osób stosujących przemoc we wskazanych wyżej rocznikach. Kobiety zaś stanowią od 8,5% do 15,9% ogółu osób stosujących przemoc.

Praca w środowisku, w którym wystąpił problem przemocy, wymaga współpracy różnych podmiotów zajmujących się wsparciem osób doznających przemocy. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadziła obowiązek tworzenia w gminach zespołów interdyscyplinarnych.

Zgodnie z zapisami ww. ustawy w latach 2019 - 2022 r., posiedzenia zespołu powinny odbywać się nie rzadziej niż raz na kwartał. Zespół interdyscyplinarny tworzył grupy robocze w celu rozwiązania problemów związanych z przemocą. W analizowanym okresie zespół interdyscyplinarny spotkał się 27 razy. Utworzono 130 grup roboczych. Każda grupa zajmowała się inną rodziną. Grupy robocze odbyły 852 spotkania. Dane dotyczące pracy zespołu w latach 2019 - 2022 przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4 Liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2019 - 2022

Wyszczególnienie	Lata				OGÓLEM
	2019	2020	2021	2022	
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Skarżysko-Kamienna	9	6	5	7	27
Liczba utworzonych grup roboczych	32	37	22	39	130
Liczba spotkań grup roboczych	206	266	182	198	852

Źródło: dane własne MOPS

Wśród działań podejmowanych na rzecz osób doznających przemocy domowej można wymienić w szczególności motywowanie do skorzystania z pomocy w formie spotkań z psychologiem, terapeutą. Ponadto osoby kierowane były do lekarza, celem otrzymania pomocy specjalistycznej. Do innych działań należały: pomoc prawna, pomoc pedagoga szkolnego, poradnictwo psychologiczne, terapia, pomoc rzeczowa i finansowa, wypoczynek letni i zimowy dla dzieci oraz inne zorganizowane formy spędzania czasu wolnego.

Jeśli chodzi o działania podjęte wobec osób stosujących przemoc domową, były to: mobilizowanie do podjęcia terapii, w tym terapii leczenia uzależnień, jeśli osoba była uzależniona od alkoholu/środków psychoaktywnych, były kierowane wnioski do Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pisma do Prokuratury Rejonowej i Sądu Rodzinnego.

Kolejną formą oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową, w celu nauczenia ich samokontroli, kształtowania u nich postawy partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe są programy korekcyjno - edukacyjne, realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, które podjęły udział w programie korekcyjno - edukacyjnym na przestrzeni lat 2019 - 2022.

Tabela 5 Liczba osób, które podjęły udział w programie korekcyjno - edukacyjnym w latach 2019 - 2022

Liczba osób, które podjęły udział w programie korekcyjno- edukacyjnym	Lata				Ogółem
	2019	2020	2021	2022	
	16	15	14	20	65

Źródło: Sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za lata 2019 – 2022

4. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem niniejszy dokument stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy i prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizowanego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, obejmującego lata 2019 - 2023 oraz zawiera szereg zmian, wprowadzonych przez znowelizowaną ustawę.

Zespół Interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno - pomocowe

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zgodnie z ustawą w skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele różnych instytucji:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- policji;
- oświaty;
- ochrony zdrowia;
- organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy, kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań ww. podmiotów, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechniania informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno - pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- przekazywanie informacji w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” do zespołu interdyscyplinarnego aktualnego miejsca zamieszkania;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno - terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno - pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, dotyczącego niestosowania się do obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych lub programach psychologiczno – terapeutycznych, o którym mowa w art. 66c Kodeks wykroczeń.

Przypisane zadania zespołom interdyscyplinarnym mają charakter strategiczny, kształtujący lokalną politykę przeciwdziałania przemocy domowej.

Rozpatrywanie spraw indywidualnych należy do zadań grup diagnostyczno - pomocowych, które zastąpiły dotychczas funkcjonujące grupy robocze. Głównym zadaniem grup jest dokonanie diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacja działań pomocowych. Do pozostałych zadań należy w szczególności:

- zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jego nieobecność;
- występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c Kodeks wykroczeń;
- monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, bądź wszczęcia procedury;
- informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W Gminie Skarżysko – Kamienna Zarządzeniem Nr 267/2023 z dnia 14 września 2023 r. Prezydenta Miasta Skarżyska – Kamiennej został powołany Zespół Interdyscyplinarny; Zarządzenie weszło w życie z dniem 22 września 2023 r. Szczegółowe warunki funkcjonowania Zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno – pomocowych określa Regulamin przyjęty na posiedzeniu w dniu 22.09.2023 r.

Istotną zmianą, którą wprowadza znowelizowana ustawa jest wprowadzenie mechanizmu pozwalającego kierować osoby stosujące przemoc domową do różnego rodzaju form oddziaływania, mającego na celu trwałe wyeliminowanie zachowań o charakterze przemocy domowej. Poprzednie przepisy pozwalały jedynie w trybie procedury karnej zobligować osobę stosującą przemoc w rodzinie do uczestnictwa w programach korekcyjno - edukacyjnych lub psychologiczno - terapeutycznych. Takie działania były dalece niewystarczające i sprawiały, że jedynie niewielka liczba osób stosujących przemoc uczestniczyła w takich programach. Obecne przepisy prawne umożliwiają kierowanie przez zespół interdyscyplinarny osób stosujących przemoc do udziału w dedykowanych dla nich programach. Niezastosowanie się do konieczności udziału w programie może skutkować odpowiedzialnością za wykroczenie w brzmieniu art. 66c Kodeks wykroczeń: „Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”.

Dokumentacja pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno - pomocowych przechowywana jest w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Skarżysku -

Kamiennej, natomiast pracę socjalną na rzecz osób i rodzin, w których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” świadczy 6 - osobowy Zespół Pracy Socjalnej Nr 1, działający w strukturach Ośrodka.

Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Ośrodki pomocy społecznej odgrywają ważną rolę w systemie przeciwdziałania przemocy domowej.

W ramach procedury „Niebieskie Karty”, pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- jest członkiem grupy diagnostyczno - pomocowej;
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą;
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej, pedagogicznej oraz wsparcia w instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową, jak również o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową oraz o formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc;
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeśli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno - pomocową;
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w zależności od potrzeb bezpieczeństwo poprzez np. znalezienie schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych lub programach psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową³;
- w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, dającej gwarancję zapewnienia dziecku

³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 poz. 1870)

bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej⁴.

Zarządzeniem Nr 15/2023 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej z dnia 25.10.2023 r. wprowadzono procedurę postępowania w sytuacji konieczności zapewnienia ochrony dziecka w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej prowadzi obsługę organizacyjno - techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego.

Policja

Policja jest zobowiązana do ochrony bezpieczeństwa ludzi i do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do głównych zadań policji należą: ochrona życia, zdrowia i mienia ludzi, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” funkcjonariusz Policji:

- udziela osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej;
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno - pomocową;
- dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

⁴ Art. 12 a ust 1 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 poz. 1249 ze zm.)

- informuje, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową⁵.

Funkcjonariusz policji w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” jest członkiem grupy diagnostyczno - pomocowej, który w głównej mierze kontaktuje się i pracuje ze sprawcą przemocy.

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana Zarządzeniem Prezydenta Miasta Skarżyska - Kamiennej nr 13/2022 z dnia 25 stycznia 2022 roku. Jej działania koncentrują się na profilaktyce uzależnień, czyli zapobieganiu uzależnianiu się kolejnych osób oraz przeciwdziałaniu negatywnym skutkom uzależnienia u osób, które są już uzależnione. Ponieważ uzależnienie od alkoholu stanowi jeden z czynników ryzyka w sytuacji przemocy, komisje koncentrują się w swoich działaniach także na jej przeciwdziałaniu.

W ramach procedury, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej, pedagogicznej oraz wsparcia w instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej, jak również o możliwościach podjęcia dalszych działań, mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego oraz zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego.

W dziedzinie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 poz. 1870)

- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy;
- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;
- udzielenie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej, zgodnego z wzorem określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. (Dz. U. z 2023 poz. 1827);
- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą, powiadomienie innych służb, np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa np. ciężkiego uszkodzenia ciała lub wykorzystania seksualnego powiadomienie organów ścigania.

Oświata

W placówkach oświatowych dzieci i młodzież spędzają znaczną część swojego dnia. Pracownicy oświaty mają więc możliwość wnikliwej obserwacji swoich uczniów. Często są też postrzegani przez małoletnich jako osoby godne zaufania, którym można przekazać informacje, świadczące o tym, że są krzywdzeni. Dlatego także oni zostali włączeni w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W sytuacji przemocy domowej przedstawiciel oświaty wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”. Do wszczęcia procedury może dojść na skutek informacji uzyskanych od świadka, dorosłej osoby doznającej przemocy (np. jednego z rodziców) lub relacji dziecka krzywdzonego. Poza tym w ramach procedury, przedstawiciel oświaty:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy świadczonym dzieciom przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób doznających przemocy domowej;
- organizuje dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej;
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy.

Tabela 6 Wykaz instytucji na terenie miasta Skarżyska - Kamiennej, które świadczą pomoc osobom/rodzinom doznającym przemocy domowej

L.p.	Nazwa instytucji	Dane teleadresowe
1.	Zespół Interdyscyplinarny w Skarżysku - Kamiennej	ul. Sikorskiego 19 tel. 41 25 25 035, fax 41 25 25 025 e-mail: zi@mops.skarkam.pl
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej	ul. Sikorskiego 19 tel. 41 25 25 035, fax 41 25 25 025 e-mail: sekretariat@mops.skarkam.pl
3.	Punkt Interwencji Kryzysowej MOPS	ul. Sikorskiego 10 tel. 41 25 20 336 e-mail: kis@skarkam.pl
4.	Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku - Kamiennej	ul. Szydłowiecka 22 tel. 47 80 44 205 fax 47 80 44 203 e-mail: skarzynsko@ki.policja.gov.pl
5.	Sąd Rejonowy w Skarżysku - Kamiennej	ul. Krasińskiego 11 tel. 41 25 20 360 fax 41 24 62 410 e-mail: sad@skarzynsko.sr.gov.pl
6.	Prokuratora Rejonowa w Skarżysku - Kamiennej	ul. Sikorskiego 20 tel. 41 395 61 50 fax 41 395 61 80 e-mail: biuro.podawcze.prskm@prokuratura.gov.pl
7.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Sikorskiego 18 tel. 41 25 20 118
8.	Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Skarżysku- Kamiennej	ul. Plac Floriański 1 tel. 41 25 21 953 e-mail: poik.sko@wp.pl
9.	Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji - Poradnia Psychologiczna - Pedagogiczna w Skarżysku- Kamiennej	ul. Plac Floriański 1 tel. 41 25 30 686 e-mail: ppp@pcreskarzynsko.pl
10.	Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”	ul. Aptečna 7 tel. 517 604 204 e-mail: centrala@arka-noego.org.pl

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Jest stosowana w obszarach planowania. W przypadku Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu polityki społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją.

Technika analityczna SWOT polega na poszeregowaniu posiadanych informacji o danym problemie na cztery grupy:

- Mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego problemu;
- Słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, deficyt, barierę analizowanego problemu;
- Szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego problemu szansę korzystnej zmiany;
- Zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego problemu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Tabela 7 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ doświadczenia, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny, zwłaszcza tej uwikłanej w przemoc, ➤ interdyscyplinarne podejście do problemu przemocy- zaangażowanie oraz dobra współpraca instytucji i organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, ➤ systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników instytucji zajmujących się problemem przemocy, ➤ kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne nagłaśniające problem przemocy, ➤ działania profilaktyczne w szkołach w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, ➤ obowiązek osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach dedykowanych osobom stosującym przemoc, ➤ zapewnienie wsparcia asystenta rodziny, ➤ dostępność pomocy psychologicznej i socjalnej, także w godzinach popołudniowych (Punkt Interwencji Kryzysowej MOPS, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy PCPR), ➤ funkcjonowanie w MOPS Zespołu ds. poradnictwa specjalistycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zjawisko silnie zakorzenione w środowisku, ➤ niski poziom świadomości społecznej na temat przemocy domowej i jej konsekwencji, ➤ niechęć osób podejrzewanych o doznawanie przemocy do ujawniania przemocy, ➤ brak współpracy niektórych rodzin w zakresie przewycięzania kryzysów, ➤ brak na terenie miasta Skarżyska-Kamiennej całodobowego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, ➤ brak zaplecza umożliwiającego skuteczne wykonanie egzekucji eksmisji wobec osób stosujących przemoc domową, ➤ długotrwałe procedury wymiaru sprawiedliwości, ➤ długi okres oczekiwania na leczenie odwykowe dla osób stosujących przemoc.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dobrze rozwinięta współpraca pomiędzy wieloma instytucjami w Zespole Interdyscyplinarnym, ➤ dobrze przygotowana, doszkalająca się grupa specjalistów - przedstawiciele różnych instytucji, ➤ działalność informacyjna instytucji współpracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mity i stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie, podtrzymujące przemoc domową, powstrzymujące przed ujawnieniem problemu i poszukiwaniem pomocy, ➤ obojętność społeczna wobec przemocy domowej, ➤ bierność i niechęć osób/ rodzin do podejmowania prób zmierzających do rozwiązania problemów, ➤ problemy alkoholowe członków rodzin,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zapobiegania przemocy domowej, ➤ kampanie, akcje edukacyjno-informacyjne powodujące wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, ➤ rozszerzenie wachlarza oferty pomocowej dla osób doznających i stosujących przemoc, ➤ możliwość pozyskania środków zewnętrznych na finansowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, ➤ większa skuteczność działań podejmowanych przez instytucje. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak gwarancji bezpieczeństwa u osób doznających przemocy domowej, ➤ niebezpieczeństwo marginalizacji i wykluczenia społecznego osób/ rodzin doznających przemocy, ➤ zniechęcenie i rezygnacja osób doznających przemocy domowej z procedury sądowej.
---	---

6. Założenia Programowe

Głównym założeniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028 jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doznających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań są założenia, iż: przemoc jest przestępstwem ściganym z urzędu, najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy i zatrzymanie przemocy, za przemoc zawsze odpowiedzialna jest osoba stosująca przemoc, zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu, decyzjach osób doznających przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia osobą dotkniętą przemocą domową.

Przemoc domową należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga wieloaspektowego podejścia, angażującego wszystkie podmioty zajmujące się bezpośrednio lub też pośrednio tym problemem.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązać problemu przemocy. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej niezbędna jest kompleksowość podejmowanych działań. Efektywność niewątpliwie zapewni długofalowy system edukacji skierowany zarówno do grup zawodowych udzielających wsparcia, podejmujących interwencje i mających kontakt z osobami doznającymi przemocy, pracujących z osobami stosującymi przemoc, jak również edukacja społeczna mająca na celu przede wszystkim odkłamanie mitów

i stereotypów, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających i usprawiedliwiających przemoc domową.

Wzrost świadomości społecznej przyczyni się do zapobiegania przemocy, umożliwi szybsze reagowanie a także spowoduje, że osoby stosujące przemoc nie będą się czuły bezkarne, będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

7. Cele Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji programu na lata 2019 - 2023.

Głównym celem Programu jest *zwiększenie skuteczności działań, mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie Skarżysko - Kamienna.*

Cel główny będzie realizowany poprzez niżej wymienione cele szczegółowe:

1. Profilaktyka, edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Tabela 8 Cele szczegółowe, realizatorzy, rezultaty, działania i wskaźniki Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028

Lp.	Cel szczegółowy	Realizatorzy	Rezultaty	Działania	Wskaźniki
1.	Profilaktyka, edukacja i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy	Wszyscy realizatorzy programu	<p>Wzrost świadomości społecznej na temat przemocy domowej</p> <p>Wzrost wiedzy wśród dorosłych oraz dzieci na temat zagrożeń płynących z Internetu zwłaszcza cyberprzemocy - złożoności tego zjawiska, symptomów świadczących o jego występowaniu, sposobów zabezpieczenia się i reagowania na krzywdzące sytuacje, których doświadczyć można w sieci.</p> <p>Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Gminy Skarżysko - Kamienna wobec zjawiska przemocy.</p> <p>Nabywanie umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.</p>	<p>Upowszechnianie materiałów informacyjnych - edukacyjnych</p> <p>Dostarczanie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy</p> <p>Organizowanie kampanii społecznych, konferencji, imprez integracyjnych, promujących dla społeczności lokalnej, i społecznie pożądanę wśród dzieci i młodzieży</p> <p>Realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych z zakresu przeciwdziałania przemocy</p> <p>Organizacja warsztatów oraz zajęć edukacyjno - profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy, w tym cyberprzemocy</p> <p>Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym</p>	<p>-liczba upowszechnionych materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów)</p> <p>-liczba wydanych i rozpowszechnionych informatorów, dotyczących możliwości uzyskania pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy</p> <p>-liczba kampanii społecznych, konferencji, imprez integracyjnych, promujących zachowania nieagresywne</p> <p>-liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, warsztatów oraz zajęć edukacyjno - profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych</p> <p>- liczba osób uczestniczących w działaniach</p>
2.	Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	Wszyscy realizatorzy programu	<p>Zapewnienie wieloaspektowej ochrony i pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy</p> <p>Zmniejszenie negatywnych następstw dla osób doznających przemocy domowej i świadków przemocy domowej</p> <p>Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemem przemocy</p>	<p>Zintensyfikowanie działań Zespołu Interdyscyplinarnego w szczególności poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”</p> <p>Powolywanie grup diagnostyczno - pomocowych w celu udzielenia kompleksowej pomocy</p>	<p>- liczba zorganizowanych form spędzania czasu wolnego</p> <p>- liczba uczestników</p> <p>- liczba posiedzeń ZI</p> <p>- liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Przewodniczącego ZI</p> <p>- liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-C”</p> <p>- liczba powołanych grup diagnostyczno - pomocowych</p> <p>- liczba osób/rodzin objętych wsparciem grupy diagnostycznej - pomocowej</p> <p>- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia,</p>

				<p>że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań - liczba wszczętych postępowań z art. 207 KK - liczba postępowań zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia do sądu <p>-liczba osób korzystających z poradnictwa socjalnego, psychologicznego</p> <p>- liczba udzielonych porad</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba programów terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy domowej - liczba osób uczestniczących w programie terapeutycznym dla osób doświadczających przemocy domowej
3.	Zwiększenie skuteczności oddziaływań stosujących przemoc domową	Wszyscy realizatorzy programu	Zapobieganie stosowania przemocy domowej	<p>Występowanie do prokuratury z zawiadomieniem o popełnienie czynów określonych w art. 207 KK</p> <p>Realizowanie pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, socjalnego, interwencji kryzysowej</p> <p>Realizacja programów terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy domowej</p> <p>Kierowanie do udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy domowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób stosujących przemoc domową, uczestnicząca w programach oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy domowej - liczba osób, która ukończyła program - liczba zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66 c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń - liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta- D”
4.	Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania	Wszyscy realizatorzy programu	Podnoszenie i doskonalenie umiejętności przedstawicieli instytucji i służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	<p>Kierowanie wniosków do GKRPA w związku z podejrzeniem nadużywania alkoholu w ramach procedury „Niebieskie Karty”</p> <p>Szkolenia grup zawodowych przedstawicieli służb i instytucji z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba wniosków do GKRPA w związku z podejrzeniem nadużywania alkoholu w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba zrealizowanych szkoleń dla przedstawicieli służb i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - liczba uczestników szkoleń

z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej		Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej		-liczba różnych form poradnictwa i wsparcia psychologicznego dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową (superwizja, coaching, grupy wsparcia) - liczba uczestników
---	--	---	--	--

8. Adresaci Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028 skierowany jest do mieszkańców gminy Skarżysko - Kamienna, w szczególności do tych, którzy są uwikłani w przemoc, tj. do:

- osób doznających przemocy domowej;
- osób, które stosują przemoc domową;
- świadków przemocy domowej;
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

9. Realizatorzy Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej w gminie Skarżysko - Kamienna na lata 2024 - 2028 będzie realizowany przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: Zespół Interdyscyplinarnej, Komenda Powiatowa Policji w Skarżysku - Kamiennej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej, Punkt Interwencji Kryzysowej przy Miejski Ośrodku Pomocy Społecznej, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Miasta w Skarżysku - Kamiennej, Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku - Kamiennej.

10. Spodziewane rezultaty wynikające z realizacji Programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom, rodzinom zagrożonym i doznającym przemocy poprzez:

- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie świadomości społecznej na temat przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej,
- poszerzenie dostępu do informacji na temat możliwości oraz miejsc uzyskania pomocy i wsparcia w przypadku występowania przemocy domowej,
- realizacja zadań edukacyjnych, profilaktycznych oraz informacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, w tym wystąpienia przemocy domowej,
- podniesienie świadomości społecznej w zakresie stosowania metod wychowawczych bez przemocy,
- poszerzenie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doznających przemocy,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,

- podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

11. Źródła finansowania

Zadania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028 finansowane będą ze środków własnych gminy Skarżysko - Kamienna, środków zaplanowanych w budżetach realizatorów Programu oraz ewentualnych środków zewnętrznych pozyskiwanych w ramach ogłaszanych konkursów.

12. Sprawozdawczość z realizacji Programu

Sprawozdanie z realizacji Programu będzie przekazywane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej do Rady Miasta Skarżyska - Kamiennej w terminie do 31 marca każdego roku.

13. Podsumowanie

Realizowane działania w ramach Programu mają istotne znaczenie przy kreowaniu przyszłych priorytetów w walce ze zjawiskiem przemocy domowej. Ogromną rolę w tych działaniach odgrywa praca interdyscyplinarna oparta na wieloaspektowym, kompleksowym udzielaniu pomocy osobom, dotkniętym zjawiskiem przemocy, pozwalająca na lepszą koordynację działań służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, a przez to przyczyniająca się do zwiększenia skuteczności podejmowanych działań. Sprawne współdziałanie wielu instytucji i służb pozwala na skuteczne wykorzystywanie zasobów, instrumentów i uprawnień, zarówno na poziomie strategicznym, jak i w indywidualnych przypadkach osób doznających przemocy domowej.

Działania zawarte w niniejszym Programie mają w efekcie doprowadzić do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa w środowiskach dotkniętych problemem przemocy, jak również zapobiec eskalacji tego zjawiska w środowiskach zagrożonych wystąpieniem przemocy, czy tych, w których przemoc miała miejsce. Działania realizowane w ramach Programu powinny wpływać na zmianę świadomości społecznej. Ujawnianie przypadków przemocy domowej świadczy o poszerzaniu wiedzy mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy. Każdy zgłoszony przypadek przemocy domowej to odpowiedź społeczeństwa na brak przyzwolenia na to zjawisko, to świadomość, że przemoc jest przestępstwem.

Wyrażamy nadzieję, iż wszystkie te działania podejmowane na zasadach partnerstwa i interdyscyplinarności, przyczynią się do osiągnięcia zamierzonych celów.

Spis tabel

<i>Tabela 1 Stan ludności w gminie Skarżysko - Kamienna w latach 2019 - 2022</i>	8
<i>Tabela 2 Liczba osób doznających przemocy</i>	10
<i>Tabela 3 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc</i>	11
<i>Tabela 4 Liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych w latach 2019 - 2022</i>	11
<i>Tabela 5 Liczba osób, które podjęły udział w programie korekcyjno - edukacyjnym w latach 2019 -2022</i>	12
<i>Tabela 6 Wykaz instytucji na terenie miasta Skarżyska - Kamiennej, które świadczą pomoc osobom/ rodzinom doznającym przemocy domowej</i>	19
<i>Tabela 7 Analiza SWOT</i>	20
<i>Tabela 8 Cele szczegółowe, realizatorzy, rezultaty, działania i wskaźniki Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2028</i>	23

Spis wykresów

<i>Wykres 1 Ogólna liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Skarżysko - Kamienna w latach 2019 - 2022</i>	9
<i>Wykres 2 Ilość Niebieskich Kart, które wpłynęły do Przewodniczącego ZI w latach 2019 - 2022, z podziałem na instytucje sporządzające „Niebieską Kartę”</i>	9

Uzasadnienie

Konieczność uchwalenia przez Radę Miasta Skarżyska-Kamiennej Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wynika z przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz. U. z 2021, poz. 1249 ze zm.), zgodnie z którymi, do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizacja powyższych zadań w gminie Skarżysko-Kamienna prowadzona będzie w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, którego głównym celem jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej, ochrona osób dotkniętych przemocą domową oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy dla osób jej doświadczających.

W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2028 należy uznać za uzasadnione.

Zastępca Prezydenta Miasta

Krzysztof Myszka

PREZYDENT MIASTA

Konrad Krönig

